

NR 33/2014

**POLSCY EURODEPUTOWANI
I WYBORY DO PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Większość Polaków popiera członkostwo Polski w Unii Europejskiej, jednak zainteresowanie zbliżającymi się wyborami do Parlamentu Europejskiego jest niewielkie. W styczniu deklarowała je zaledwie jedna trzecia dorosłych i tylko nieznacznie większa grupa wyrażała gotowość do wzięcia udziału w majowym głosowaniu¹. Faktyczna frekwencja w poprzednich wyborach w 2009 roku, niższa od wcześniej zapowiadanej, także potwierdziła stosunkowo małe zainteresowanie Polaków kwestią reprezentacji politycznej na forum europejskim. W lutym² ponownie zapytaliśmy Polaków o nadchodzące wybory, a także o ocenę działalności polskich eurodeputowanych.

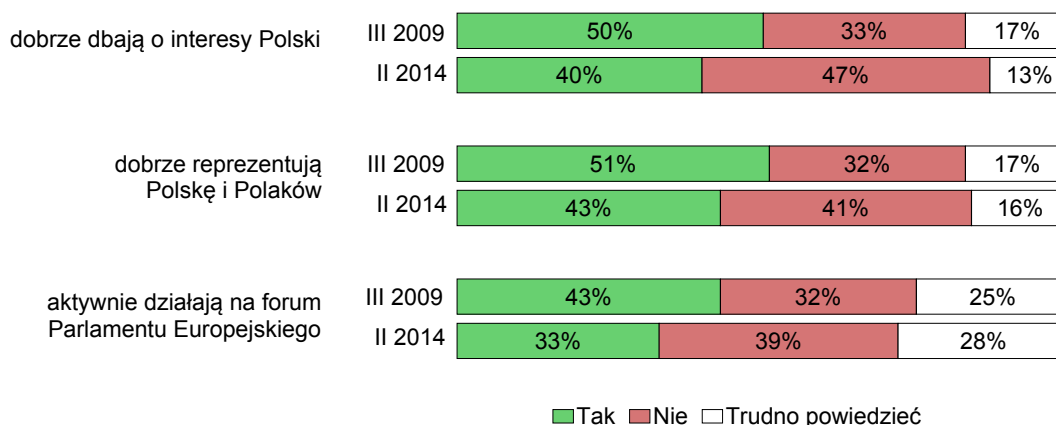
OCENA PRACY POLSKICH EURODEPUTOWANYCH

Opinie o działalności polskich posłów w Parlamencie Europejskim są mocno podzielone, jednak na ogół krytyczne. Niemal połowa badanych (47%) uważa, że nie dbają oni wystarczająco dobrze o interesy naszego kraju, natomiast dwie piąte (40%) jest przeciwnego zdania. Ponad dwie piąte badanych (43%) jest zadowolonych z tego, jak eurodeputowani reprezentują w PE Polskę, i niemal tyle samo (41%) ocenia ich pracę negatywnie. Blisko czterech na dziesięciu ankietowanych (39%) kwestionuje opinię, że polscy eurodeputowani są aktywni na forum europejskim, natomiast dobrze pod tym względem postrzega ich działania co trzeci respondent (33%). Pod koniec poprzedniej kadencji Parlamentu Europejskiego nastawienie Polaków do pracy naszych europarlamentarzystów było znacznie bardziej przychylne niż obecnie, a ocena ich działalności na ogół korzystna. Wydaje się, że obserwowane pogorszenie może być związane z rosnącym poziomem krytycyzmu wobec polityki i klasy politycznej w kraju.

¹ Zobacz komunikat CBOS „Zainteresowanie wyborami do Parlamentu Europejskiego”, luty 2014 (oprac. A. Cybulska).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (285) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 6–12 lutego 2014 roku na liczącej 1020 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. JAK PAN(I) OCENIA, CZY – OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC – POLSCY EUROPOSŁOWIE:

Na opinie o pracy polskich europarlamentarzystów istotnie wpływa sytuacja finansowa badanych. Osoby najlepiej sytuowane relatywnie częściej wystawiają dobre oceny działalności polskich przedstawicieli na forum europejskim, natomiast badani znajdujący się w złej sytuacji materialnej są wobec nich bardzo krytyczni. Pozytywnym opiniom na temat jakości reprezentacji i dbałości o polskie interesy sprzyja ponadto wyższe wykształcenie oraz zamieszkiwanie w największych aglomeracjach.

Opinie o pracy polskich posłów do Parlamentu Europejskiego są kształtowane w pewnym stopniu również przez preferencje partyjne ankietowanych. Dobre oceny wystawiają na ogół zwolennicy PO. Wśród wyborców SLD zdania są mocno podzielone, jednak można zauważyć, że jakość reprezentacji Polski i Polaków w Parlamencie Europejskim oceniają oni częściej negatywnie niż pozytywnie. Ankietowani identyfikujący się z PiS twierdzą na ogół, że polscy eurodeputowani nie są wystarczająco aktywni i nie dbają w odpowiednim stopniu o interesy naszego kraju.

Tabela 1

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Jak Pan(i) ocenia, czy – ogólnie rzecz biorąc – polscy europosłowie:					
	dobrze dbają o interesy Polski		dobrze reprezentują Polskę i Polaków		aktywnie działają na forum Parlamentu Europejskiego	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
	w procentach					
PO	55	34	56	32	50	32
SLD*	47	49	40	49	42	40
PiS	42	52	49	45	28	46
Niezamierzający głosować	27	57	30	50	25	42

* Dane dotyczące tej partii należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę jej zwolenników w próbie. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Na postrzeganie pracy polskich europarlamentarzystów znacząco wpływa stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. O ile wśród popierających przynależność Polski do UE zdania na temat działalności naszych reprezentantów na forum unijnym są podzielone, o tyle wśród eurosceptyków wyraźnie dominują oceny negatywne.

Tabela 2

Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Jak Pan(i) ocenia, czy – ogólnie rzecz biorąc – polscy europosłowie:					
	dobrze dbają o interesy Polski		dobrze reprezentują Polskę i Polaków		aktywnie działają na forum Parlamentu Europejskiego	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
	w procentach					
Popieram	44	44	47	39	36	38
Jestem przeciwny(a)	22	66	26	59	22	51

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Ankietowanym przedstawiliśmy listę jedenastu polskich polityków w Parlamencie Europejskim, aby określili – na jedenastostopniowej skali, której jeden kraniec (-5) oznacza głęboką nieufność, a drugi (+5) duże zaufanie – w jakim stopniu mają do nich zaufanie.

Z deklaracji wynika, że najwyżej zarówno w hierarchii rozpoznawalności, jak i zaufania plasuje się Jerzy Buzek, którego ceni niemal trzy piąte badanych (58%). Drugie miejsce, ze zbliżonymi ocenami, zajmują Jarosław Kalinowski i Wojciech Olejniczak, do których pozytywne nastawienie deklaruje około dwóch piątych Polaków (po 38%). Blisko jedna trzecia ma zaufanie do Danuty Hübner i tyle samo do Zbigniewa Ziobry (po 31%), przy czym ten drugi polityk obok znacznej grupy sympatyków ma również jeszcze większą grupę przeciwników (38%). Danuta Hübner jest z kolei politykiem wyraźnie mniej znanym – jej nieznaną deklaruje niemal dwie piąte badanych (39%). W przypadku Marka Siwca zdania są podzielone – częściej jednak badani deklarują wobec niego zaufanie niż nieufność (25% wobec 20%). Pozytywne nastawienie społeczne przeważa w przypadku Pawła Kowala i Jacka Protasiewicza³ (odpowiednio 22% wobec 11% i 19% wobec 9%), niemniej są to politycy stosunkowo słabo rozpoznawalni. Do lepiej znanych opinii publicznej posłów należy zaliczyć Jacka Kurskiego oraz Ryszarda Czarneckiego, z tym że nieufność wobec nich przewyższa zaufanie (odpowiednio 31% wobec 22% i 26% wobec 17%). Opinie o Ryszardzie Legutko są podzielone, jest to polityk nieznaną znacznej większości (68%).

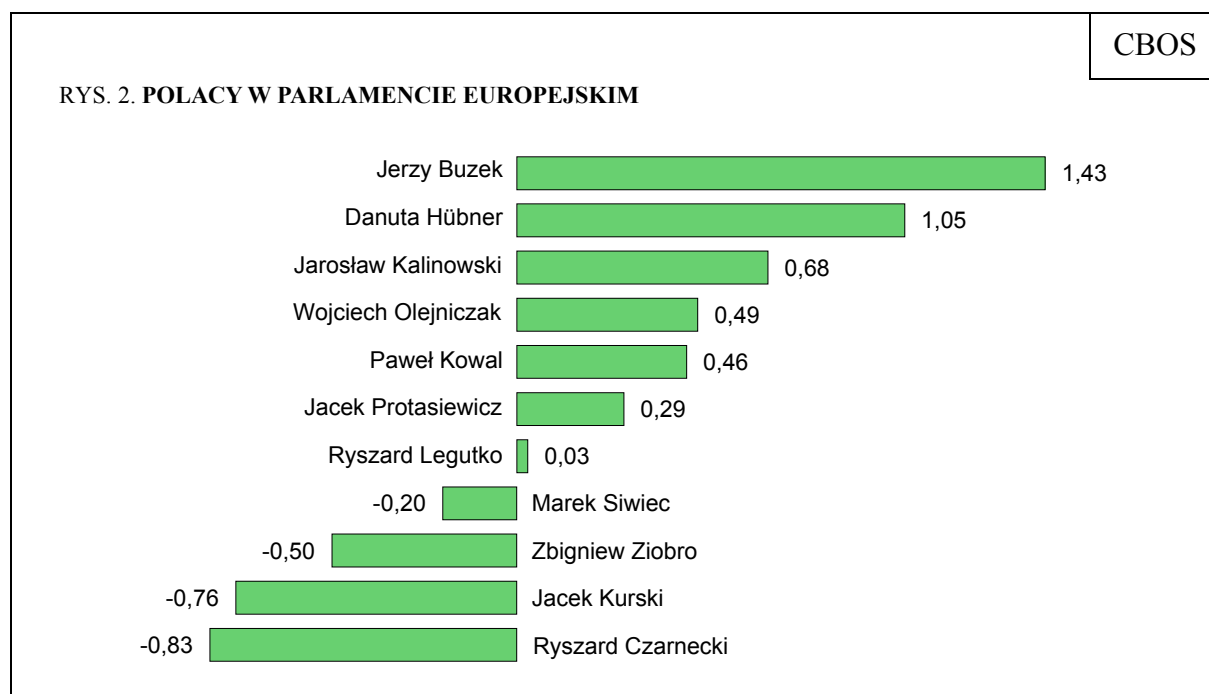
³ Badanie było przeprowadzone przed incydem z udziałem tego polityka na niemieckim lotnisku.

Tabela 3

Polacy w Parlamencie Europejskim	Stosunek respondentów do Polaków działających w instytucjach unijnych			
	Zaufanie	Nieufność	Obojętność	Nieznajomość
	w procentach			
Jerzy Buzek	58	13	17	9
Wojciech Olejniczak	38	15	23	20
Jarosław Kalinowski	38	12	24	22
Zbigniew Ziobro	31	38	22	6
Danuta Hübner	31	8	17	39
Marek Siwiec	25	20	21	30
Jacek Kurski	22	31	21	22
Paweł Kowal	22	11	17	47
Jacek Protasiewicz	19	9	20	47
Ryszard Czarnecki	17	26	19	35
Ryszard Legutko	7	6	15	68

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Obliczyliśmy również średnie ocen poszczególnych polityków, które pozwalają na prezentację hierarchii zaufania do polskich eurodeputowanych z pominięciem deklaracji wskazujących na brak ich znajomości. Średnie przyjmują wartości od -5 do +5, można jednak zauważyć, że większość koncentruje się wokół wartości 0, która oznacza stosunek obojętny.

Również w tym przypadku niekwestionowanym liderem rankingu zaufania okazuje się Jerzy Buzek. Na drugim miejscu znalazła się Danuta Hübner, a na trzeciej pozycji – Jarosław

Kalinowski. Zaufaniem opinii publicznej na ogół darzeni są również: Wojciech Olejniczak, Paweł Kowal oraz Jacek Protasiewicz. Niejednoznacznie postrzegany jest Ryszard Legutko, natomiast nieufność przeważa w przypadku Marka Siwca, Zbigniewa Ziobry oraz – uzyskujących najniższe noty – Ryszarda Czarneckiego i Jacka Kurskiego.

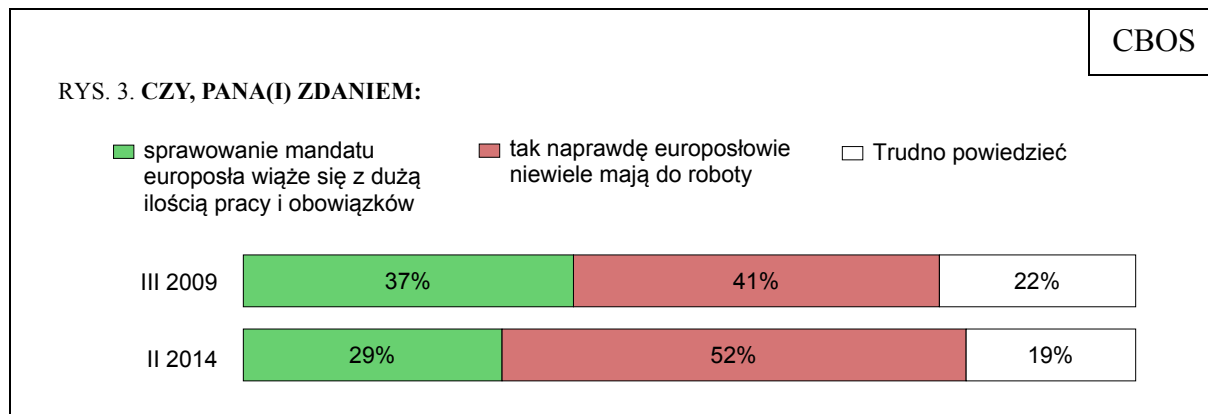
Nastawienie do poszczególnych eurodeputowanych jest powiązane z sympatiami politycznymi respondentów. Ankietowani najlepiej oceniają posłów należących lub wywodzących się z preferowanego przez siebie ugrupowania. W elektoracie PO najwyżej oceniani są: Jerzy Buzek, Danuta Hübner, Jacek Protasiewicz, a także – należący do koalicyjnego PSL – Jarosław Kalinowski. Stosunkowo dobre – choć nie tak dobre jak wśród wyborców SLD – notowania uzyskuje tu również Wojciech Olejniczak. Zwolennicy PiS największym zaufaniem darzą polityków należących do tej partii lub wywodzących się z niej: Zbigniewa Ziobrę, Ryszarda Legutkę oraz Ryszarda Czarneckiego i Pawła Kowala. Warto zwrócić uwagę, że niektórzy politycy są cenieni (dodatnie wartości średnich) niezależnie od identyfikacji partyjnych respondentów. Należą do nich Jerzy Buzek, Jarosław Kalinowski, Paweł Kowal oraz – w mniejszym stopniu – Danuta Hübner.

Tabela 4

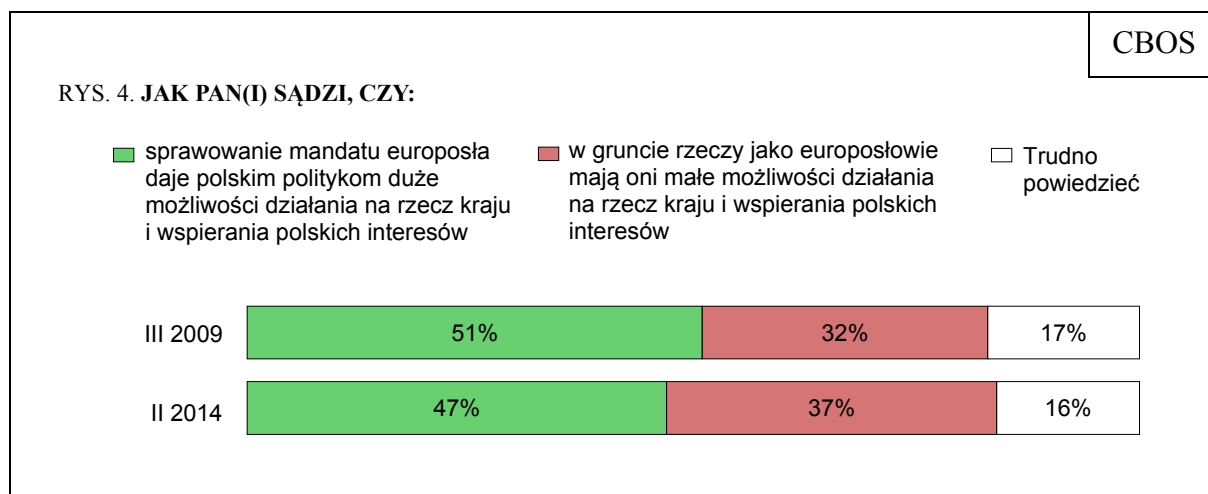
Polacy w Parlamencie Europejskim	Potencjalne elektoraty		
	PO	PiS	SLD
Zbigniew Ziobro	-1,63	1,26	-1,26
Jerzy Buzek	3,00	0,74	2,12
Jacek Kurski	-1,89	0,37	-1,45
Paweł Kowal	0,46	1,15	0,36
Wojciech Olejniczak	1,03	-0,01	2,04
Ryszard Legutko	-1,06	1,49	-0,44
Marek Siwiec	0,34	-0,88	0,28
Jarosław Kalinowski	1,40	0,35	1,01
Jacek Protasiewicz	1,37	-0,27	0,49
Danuta Hübner	2,42	0,11	1,90
Ryszard Czarnecki	-2,13	1,23	-1,75

Polacy mają nie najlepsze wyobrażenie o pracy europarlamentarzystów – i to nie tylko tych reprezentujących nasz kraj – a w ciągu ostatnich pięciu lat ten krytycyzm jeszcze się umocnił. Ponad połowa badanych (52%, od 2009 roku wzrost o 11 punktów) jest zdania, że posłowie do Parlamentu Europejskiego mają w ramach pełnionych funkcji niewiele pracy. Ponad jedna czwarta (29%, spadek o 8 punktów) jest przeciwnego zdania i twierdzi, że działalność ta wiąże się z dużą ilością obowiązków. O większym obciążeniu pracą

związaną ze sprawowaniem mandatu, znacznie częściej niż inni przekonani są ludzie mający wyższe wykształcenie.

Przeważająca część badanych (47%) uważa, że sprawowanie mandatu europoła daje polskim politykom duże możliwości wspierania polskich interesów. Takiej opinii wyraźnie sprzyja młody wiek respondentów (18–24 lata) oraz wyższe wykształcenie. Niespełna dwie piąte Polaków (37%) jest zdania, że możliwości działania na rzecz swojego kraju są w przypadku eurodeputowanych niewielkie. W ciągu ostatnich pięciu lat przekonanie o istotnym wpływie posłów do Parlamentu Europejskiego na sprawy krajowe nieco osłabło, wzrosła zaś liczba osób odnoszących się sceptycznie do ich możliwości oddziaływania.

Przekonanie o znaczącym wpływie europosłów na interesy własnego kraju jest związane ze stosunkiem ankietowanych do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Respondenci, którzy nie popierają tej przynależności, na ogół nie dostrzegają możliwości działania eurodeputowanych na rzecz polskich interesów.

Tabela 5

Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Jak Pan(i) sądzi, czy:		
	sprawowanie mandatu europosła daje polskim politykom duże możliwości działania na rzecz kraju i wspierania polskich interesów	w gruncie rzeczy jako europosłowie mają oni małe możliwości działania na rzecz kraju i wspierania polskich interesów	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	50	35	15
Jestem temu przeciwny(a)	33	51	16
Trudno powiedzieć	33	28	39

Przeświadczenie, że polscy eurodeputowani mają możliwość wspierania interesów naszego kraju, sprzyja zamiarowi wzięcia udziału w nadchodzących wyborach do Parlamentu Europejskiego. Co prawda, różnica między obiema grupami w deklaracjach dotyczących udziału w przyszłych wyborach jest nieduża, jednak osoby, które nie dostrzegają takich korzyści z działalności polskich polityków na forum europejskim, częściej wspominają o absencji w majowym głosowaniu.

Tabela 6

Jak Pan(i) sądzi, czy:	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego?		
	Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Raczej nie wezmę w nich udziału
	w procentach		
– sprawowanie mandatu europosła daje polskim politykom duże możliwości działania na rzecz kraju i wspierania polskich interesów	39	34	27
– w gruncie rzeczy jako europosłowie mają oni małe możliwości działania na rzecz kraju i wspierania polskich interesów	34	29	37
Trudno powiedzieć	23	33	44

ZAINTERESOWANIE WYBORAMI I DEKLAROWANA FREKWENCJA

Zainteresowanie majowymi wyborami do parlamentu Unii Europejskiej jest wśród Polaków stosunkowo niewielkie (28%), ale zbliżone do zarejestrowanego w analogicznym okresie poprzedzającym wybory sprzed pięciu lat. Natomiast odsetek wyrażających brak zainteresowania tym wydarzeniem jest najwyższy spośród dotychczas odnotowanych.

Tabela 7

Deklarowane zainteresowanie wyborami do Parlamentu Europejskiego	Wskazania respondentów według terminów badań										
	X	III	V	I	II	III	IV	7-13 V	20-27 V	I	II
	2003	2004		2009						2014	
	w procentach										
Interesują się	47	40	41	32	29	33	30	34	38	32	28
Nie interesują się	49	57	57	66	68	63	68	65	59	66	71
Trudno powiedzieć	4	3	2	2	3	4	2	1	3	2	1

Zainteresowaniu wyborami do Parlamentu Europejskiego sprzyja starszy wiek (55 lat i więcej), zamieszkiwanie w największych aglomeracjach, wysokie dochody przypadające na jedną osobę w gospodarstwie domowym, a także prawicowe poglądy polityczne. Natomiast do niezainteresowanych tym wydarzeniem relatywnie częściej zaliczają się najmłodszy, najslabiej wykształceni, uzyskujący najniższe dochody i źle oceniający własną sytuację materialną.

Zagłosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego zamierza obecnie, podobnie jak miesiąc temu, jedna trzecia Polaków (odpowiednio 34% i 36%), a więc mniej niż w lutym i marcu 2009 roku, kiedy do urn planowało pójść dwie piąte dorosłych (po 39%). Należy jednak pamiętać, że faktyczna frekwencja wyborcza jest na ogół niższa od deklarowanej.

Tabela 8

Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	X	III	V	VI	I	II	III	IV	7-13 V	20-27 V	I	II
	2003	2004			2009						2014	
	w procentach											
Na pewno wezmę w nich udział	59	41	45	45	41	39	39	36	37	36	36	34
Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	23	32	28	32	31	32	32	30	29	33	28	32
Raczej nie wezmę w nich udziału	18	26	27	23	28	28	29	34	34	31	36	34

Pod względem deklarowanej frekwencji *in plus* wyróżniają się ankietowani mający ponad 54 lata, mieszkańcy największych miast, najlepiej wykształceni, osoby z gospodarstw o najwyższych dochodach *per capita*, dobrze sytuowani, ludzie identyfikujący się z prawicą, jak również członkowie takich grup zawodowych jak kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz rolnicy. Najniższy potencjał polityczny w tym zakresie charakteryzuje najmłodszych badanych, pracowników usług i osoby bezrobotne.

Interesujące wydaje się to, że stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej nie przekłada się w istotnym stopniu na deklaracje udziału w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Odsetek zamierzających głosować jest niemal identyczny wśród badanych popierających przynależność Polski do Unii i wśród jej przeciwników.

Tabela 9

Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Deklaracje udziału w wyborach do Parlamentu Europejskiego		
	Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Raczej nie wezmę w nich udziału
	w procentach		
Popieram	35	33	32
Jestem przeciwny(a)	34	30	36
Trudno powiedzieć	24	22	54

Polacy na ogół zarzucają politykom reprezentującym nasz kraj w Parlamencie Europejskim niewystarczającą dbałość o polskie interesy, a także zbyt małą aktywność na forum europejskim. Dominuje również przekonanie, że eurodeputowani mają niewiele pracy i obowiązków. Można jednocześnie mówić o pewnych oczekiwaniach społecznych wobec polityków unijnych, skoro niemal połowa badanych jest zdania, że sprawowanie mandatu europosła daje duże możliwości działania na rzecz kraju i wspierania polskich interesów.

Jeśli przyjąć, że frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego jest wskaźnikiem identyfikacji obywatelskiej w ramach wspólnoty europejskiej, to Polacy wypadają pod tym względem nie najlepiej. Na tle pozostałych krajów Unii, frekwencja w ostatnich wyborach do Parlamentu Europejskiego była w Polsce jedną z niższych i, jeśli opierać się na deklaracjach, trudno oczekiwać zmiany *in plus* w tym względzie. Co prawda, poziom zainteresowania wyborami jest obecnie zbliżony do tego, jaki zarejestrowaliśmy w analogicznym okresie przed wyborami w 2009 roku, to jednak zamiar głosowania deklaruje teraz mniejszy odsetek ankietowanych niż pięć lat temu.

Opracował
Michał FELIKSIAK

Tabela 1

		Jak Pan(i) ocenia, czy, ogólnie rzecz biorąc, polscy europosłowie (posłowie zasiadający w Parlamencie Europejskim) dobrze reprezentują Polskę i Polaków			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		43	41	16	1012
Płeć	Mężczyźni	46	43	11	486
	Kobiety	40	40	20	527
Wiek	18–24 lata	42	43	16	117
	25–34	45	41	14	203
	35–44	47	35	18	174
	45–54	34	54	12	164
	55–64	50	39	11	178
	65 lat i więcej	40	37	24	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	37	20	389
	Miasto do 19 999	42	44	14	159
	20 000 – 99 999	44	44	13	195
	100 000 – 499 999	40	46	14	161
	500 000 i więcej mieszk.	49	40	11	109
Wykształcenie	Podstawowe	45	35	20	220
	Zasadnicze zawodowe	37	48	15	249
	Średnie	43	43	14	339
	Wyższe	48	37	15	204
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	42	16	95
	Średni personel, technicy	61	33	6	35
	Pracownicy adm.-biurowi	51	30	19	71
	Pracownicy usług	52	36	12	72
	Robotnicy wykwalifikowani	44	40	16	114
	Robotnicy niewykwalifik.	41	43	16	57
	Rolnicy	45	39	16	42
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	50	45	5	41
	Renciści	37	53	10	56
	Emeryci	45	36	19	228
	Uczniowie i studenci	34	56	10	59
	Bezrobotni	27	51	22	86
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	40	43	16	57
	inst. państw., publicznej	52	40	9	144
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	52	33	14	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	43	41	16	248
	prywatnym gosp. rolnym	39	45	16	42
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	48	41	11	150
	501–750	40	42	18	102
	751–1000	44	39	17	133
	1001–1500	48	39	14	176
	Powyżej 1500 zł	44	45	11	193
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	51	19	146
	Średnie	42	43	15	451
	Dobre	49	36	15	415
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	48	39	13	47
	Raz w tygodniu	46	37	17	445
	1–2 razy w miesiącu	44	42	14	159
	Kilka razy w roku	39	47	14	221
	W ogóle nie uczestniczy	40	45	16	140
Poglądy polityczne	Lewica	46	46	8	182
	Centrum	46	40	14	314
	Prawica	48	41	11	312
	Trudno powiedzieć	29	39	32	204

Tabela 2

		Jak Pan(i) ocenia, czy, ogólnie rzecz biorąc, polscy europosłowie (posłowie zasiadający w Parlamencie Europejskim) dobrze dbają o interesy Polski			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		40	47	13	1014
Płeć	Mężczyźni	44	44	11	487
	Kobiety	35	49	16	527
Wiek	18–24 lata	39	43	18	119
	25–34	43	43	14	203
	35–44	39	45	16	175
	45–54	31	56	12	163
	55–64	46	46	9	178
	65 lat i więcej	39	46	15	175
Miejsce zamieszkania	Wieś	39	45	16	389
	Miasto do 19 999	39	49	11	159
	20 000 – 99 999	37	49	14	196
	100 000 – 499 999	36	52	12	161
	500 000 i więcej mieszk.	51	35	14	109
Wykształcenie	Podstawowe	39	47	14	220
	Zasadnicze zawodowe	35	50	16	251
	Średnie	42	47	11	339
	Wyższe	43	42	15	204
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	43	44	13	95
	Średni personel, technicy	46	41	12	35
	Pracownicy adm.-biurowi	40	41	19	71
	Pracownicy usług	46	42	12	73
	Robotnicy wykwalifikowani	45	41	15	115
	Robotnicy niewykwalifik.	27	52	21	57
	Rolnicy	40	48	12	42
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	47	42	11	41
	Renciści	39	55	5	55
	Emeryci	42	45	13	228
	Uczniowie i studenci	39	49	12	59
	Bezrobotni	23	57	19	86
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	36	53	12	57
	inst. państw., publicznej	44	46	10	144
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	44	14	98
	sekt. prywat. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	42	41	17	250
Dochody na jedną osobę	34	54	12	42	
	Do 500 zł	38	50	11	150
	501–750	33	51	16	105
	751–1000	40	47	13	133
	1001–1500	44	44	13	176
Ocena własnych war. mater.	Powyżej 1500 zł	45	46	9	192
	Złe	25	61	13	147
	Średnie	36	49	15	453
Udział w prakt. religijnych	Dobre	48	39	13	414
	Kilka razy w tygodniu	41	41	18	47
	Raz w tygodniu	41	46	13	446
	1–2 razy w miesiącu	45	46	8	159
	Kilka razy w roku	34	51	16	221
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	38	45	17	140
	Lewica	47	44	9	182
	Centrum	43	44	13	315
	Prawica	41	50	9	312
	Trudno powiedzieć	24	49	27	205

Tabela 3

		Jak Pan(i) sądzi, czy:			Liczba osób	
		sprawowanie mandatu europoła daje polskim politykom duże możliwości działania na rzecz kraju i wspierania polskich interesów	w gruncie rzeczy jako europoście mają oni małe możliwości działania na rzecz kraju i wspierania polskich interesów	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		47	37	16	1015	
Płeć	Mężczyźni	50	37	13	486	
	Kobiety	44	37	19	529	
Wiek	18–24 lata	61	22	17	119	
	25–34	50	36	14	204	
	35–44	51	37	12	175	
	45–54	43	45	12	163	
	55–64	45	43	12	177	
	65 lat i więcej	37	32	31	176	
Miejsce zamieszkania	Wieś	44	35	21	390	
	Miasto do 19 999	38	46	16	159	
	20 000 – 99 999	50	35	14	196	
	100 000 – 499 999	51	37	12	161	
Wykształcenie	500 000 i więcej mieszk.	60	30	10	109	
	Podstawowe	37	31	33	222	
	Zasadnicze zawodowe	44	40	16	248	
	Średnie	50	39	11	340	
Wykształcenie	Wyższe	58	35	7	205	
	Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	61	31	8	95
		Średni personel, technicy	52	44	4	36
		Pracownicy adm.-biurowi	51	42	7	71
Pracownicy usług		48	42	10	73	
Robotnicy wykwalifikowani		55	30	15	115	
Robotnicy niewykwalifik.		38	44	18	56	
Rolnicy		46	45	9	42	
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	51	35	13	41	
	Renciści	40	43	17	56	
	Emeryci	39	36	25	229	
	Uczniowie i studenci	66	19	15	59	
	Bezrobotni	36	44	20	86	
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	43	30	26	56	
	inst. państw., publicznej	49	41	11	145	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	58	39	4	98	
	sekt. pryw. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	53	34	13	249	
Dochody na jedną osobę	44	45	11	42		
	Do 500 zł	50	33	17	149	
	501–750	54	32	14	105	
	751–1000	43	38	19	133	
	1001–1500	51	33	16	178	
Ocena własnych war. mater.	Powyżej 1500 zł	51	43	6	193	
	Złe	37	40	24	146	
	Średnie	46	34	20	453	
Udział w prakt. religijnych	Dobre	52	38	10	416	
	Kilka razy w tygodniu	41	43	16	47	
	Raz w tygodniu	47	35	18	446	
	1–2 razy w miesiącu	52	33	15	159	
	Kilka razy w roku	43	40	18	221	
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	51	38	11	141	
	Lewica	53	39	8	182	
	Centrum	50	37	13	315	
	Prawica	49	40	10	312	
	Trudno powiedzieć	35	28	37	205	

Tabela 4

		Wiosną tego roku odbędą się wybory do Parlamentu Europejskiego. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tymi wyborami?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		28	71	1	1015
Płeć	Mężczyźni	33	66	1	485
	Kobiety	23	74	2	530
Wiek	18–24 lata	14	85	1	118
	25–34	24	75	1	204
	35–44	26	73	1	174
	45–54	22	77	1	164
	55–64	37	61	2	178
	65 lat i więcej	39	57	4	177
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	75	3	391
	Miasto do 19 999	25	74	1	159
	20 000 – 99 999	34	65	0	195
	100 000 – 499 999	27	71	3	161
	500 000 i więcej mieszk.	39	60	1	109
Wykształcenie	Podstawowe	20	77	3	220
	Zasadnicze zawodowe	24	75	1	251
	Średnie	32	66	2	339
	Wyższe	33	66	1	204
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	36	64		95
	Średni personel, technicy	35	65		36
	Pracownicy adm.-biurowi	26	70	4	71
	Pracownicy usług	16	81	4	73
	Robotnicy wykwalifikowani	25	74	1	115
	Robotnicy niewykwalifik.	32	67	1	57
	Rolnicy	36	64		41
	Pracujący na własny rach.	21	79		41
Bierni zawodowo	Renciści	13	87		56
	Emeryci	40	56	4	229
	Uczniowie i studenci	23	76	1	59
	Bezrobotni	16	84		85
	Gospodynie domowe i inni	12	86	2	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	69	3	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	79		98
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	70	1	250
	prywatnym gosp. rolnym	39	61		41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	79	1	148
	501–750	26	70	5	105
	751–1000	21	78	2	133
	1001–1500	33	65	2	179
	Powyżej 1500 zł	41	58	0	193
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	78	1	148
	Średnie	24	73	3	453
	Dobre	34	65	1	414
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	77	4	47
	Raz w tygodniu	32	65	2	447
	1–2 razy w miesiącu	22	77	1	159
	Kilka razy w roku	24	74	2	220
	W ogóle nie uczestniczy	29	71	1	141
Poglądy polityczne	Lewica	32	68	0	181
	Centrum	24	74	2	313
	Prawica	41	57	2	313
	Trudno powiedzieć	9	89	2	207

Tabela 5

		Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Raczej nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		34	32	34	1016
Płeć	Mężczyźni	37	30	33	484
	Kobiety	32	33	35	531
Wiek	18–24 lata	25	43	32	118
	25–34	29	39	32	204
	35–44	30	33	37	175
	45–54	34	32	34	164
	55–64	44	24	32	178
	65 lat i więcej	42	20	38	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	31	36	391
	Miasto do 19 999	32	31	37	158
	20 000 – 99 999	36	31	33	196
	100 000 – 499 999	24	42	34	162
	500 000 i więcej mieszk.	52	21	26	109
Wykształcenie	Podstawowe	29	33	39	221
	Zasadnicze zawodowe	29	31	39	251
	Średnie	34	30	36	340
	Wyższe	48	34	19	204
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	31	21	95
	Średni personel, technicy	34	43	22	36
	Pracownicy adm.-biurowi	42	34	24	71
	Pracownicy usług	19	42	39	73
	Robotnicy wykwalifikowani	26	35	39	115
	Robotnicy niewykwalifik.	32	32	36	57
	Rolnicy	50	26	25	41
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	37	24	39	41
	Renciści	29	28	44	56
	Emeryci	44	23	33	229
	Uczniowie i studenci	31	44	24	59
	Bezrobotni	19	27	54	86
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	20	43	37	57
	inst. państw., publicznej	39	36	25	145
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	43	32	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	35	31	34	250
	prywatnym gosp. rolnym	47	27	26	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	20	41	39	148
	501–750	32	32	36	105
	751–1000	34	38	28	134
	1001–1500	40	25	35	178
	Powyżej 1500 zł	45	25	30	193
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	29	44	149
	Średnie	30	33	37	452
	Dobre	42	31	27	415
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	45	26	29	47
	Raz w tygodniu	38	34	28	446
	1–2 razy w miesiącu	31	35	34	159
	Kilka razy w roku	26	32	42	221
	W ogóle nie uczestniczy	37	21	42	143
Poglądy polityczne	Lewica	42	27	32	182
	Centrum	28	39	33	312
	Prawica	47	30	23	314
	Trudno powiedzieć	19	27	55	207